

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η Βυζαντινή Εκκλησιαστική μας Μουσική είναι **τέχνη και επιστήμη**. Έλληνες και ξένοι ιστοριογράφοι συμφωνούν ότι οι εκκλησιαστικοί ήχοι και γενικά το σύστημα της εκκλ. μουσικής έχει άμεση σχέση με το αρχαίο Ελληνικό σύστημα.

Όλοι οι μουσικοί και οι υμνογράφοι από τον **3ο** μέχρι και τον **7ο** αιώνα, που εμφανίζεται ο **Ιωάν. ο Δαμασκηνός**, ήταν βαθιά ποτισμένοι από την Ελληνική παιδεία και γνώριζαν κατά βάθος την αρχαία ελληνική μουσική, όπως φαίνεται άλλωστε και από τα έργα τους.

Η μουσική αυτή, όπως και κάθε άλλη τέχνη, εμφανίστηκε στην αρχή ατελής, εξελίχτηκε όμως και αναπτύχθηκε δια μέσου των αιώνων μέχρι σήμερα.

Η ακμή της Βυζαντινής Μουσικής μαζί με την Υμνολογία των πρώτων αιώνων, αρχίζει από τα τέλη του **7ου** αιώνα με τον **Ρωμανό τον Μελωδό**, τον «**Πίνδαρο**» της εκκλησιαστικής ποιήσεως στο Βυζάντιο.

Στην Βυζαντινή περίοδο ήκμασαν εξαιρετικοί μουσικοί και υμνογράφοι, όπως οι: **Ιωάννης ο Δαμασκηνός, Κοσμάς ο Μελωδός, Θεόδωρος ο Στουδίτης, Φώτιος** Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, **Λέων ο Σοφός, Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος**, αυτοκράτωρ, **Κασσιανή Μοναχή, Ιωάννης ο Κουκουζέλης**, που θεωρείται η μεγαλύτερη μορφή έπειτα από το Δαμασκηνό, **Ξένος ο Κορώνης**, Πρωτοψάλτης του Ι.Ν. της Αγίας Σοφίας, **Ιωάννης ο Κλαδάς**, Λαμπαδάριος Αγίας Σοφίας κ.α.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (**1453 μ.Χ.**), η Βυζαντινή Μουσική έμεινε στην ουσία της η ίδια. Οι χριστιανοί συσπειρώθηκαν γύρω από τον Πατριάρχη και το Πατριαρχείο. Ο Πατριάρχης ήταν ο θρησκευτικός και πολιτικός αρχηγός του Γένους. Το Πατριαρχείο, ο Πατριαρχικός Ναός, η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, υπήρξε η κιβωτός όπου το Βυζαντινό μέλος βρήκε καταφύγιο και διασώθηκε ως τις μέρες μας.

Πρωταρχικά ρόλο σε αυτό έπαιξε η διαδοχή των Αρχόντων Πρωτοψαλτών και των Αρχόντων Λαμπαδαρίων της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, που διατήρησαν όλη την λειτουργική και τυπική τάξη και παράδοση από τους χρόνους εκείνους πριν από την άλωση μέχρι σήμερα.

Στην περίοδο αυτή διακρίνονται εξαιρετοί μουσικοί: **Μανουήλ ο Χρυσάφης, Βαλάσιος ιερέυς, Γεώργιος Ραιδεστηνός, Παναγιώτης Χαλάτσογλου, Πέτρος Πελοποννήσιος, Ιάκωβος Πελοποννήσιος, Πέτρος Βυζάντιος** κ.α.

Το έτος **1814**, η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία αποφάσισε τη σύσταση Μουσικής Επιτροπής με την εντολή να επινοήσει και να εφεύρει νέα παρασημαντική γραφή ευκολότερη. Έτσι η μέχρι σήμερα σωζόμενη μουσική είναι έργο του **Χρυσάνθου**, του **Γρηγορίου** και του **Χουρμουζίου**, των τριών εφευρετών της νέας μουσικής γραφής, οι οποίοι μετέγραψαν και μας χάρισαν τις ιερές μελωδίες των παλαιών μας μουσουργών. Έκτοτε δε βλέπουμε και όλα τα κλασσικά μουσικά κείμενα της Βυζαντινής Μουσικής να εγκρίνονται από την Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, και να εκδίδονται πρώτα στο **Βουκουρέστι**, στην **Τεργέστη**, στο **Παρίσι** και έπειτα στην **Κωνσταντινούπολη**.

Στη συνέχεια διακρίνουμε δεινούς μουσικούς: **Πέτρο τον Εφέσιο, Θεόδωρο Φωκαέα, Παναγιώτη Κηλτζανίδη, Γεώργιο Σαρανταεκκλησιώτη, Νικόλαο Βλαχόπουλο, Γεώργιο Βιολάκη, Ιάκωβο Ναυπλιώτη, Κωνσταντίνο Πρίγγο, Θρασύβουλο Στανίτσα, Βασίλειο Νικολαΐδη και Λεωνίδα Αστέρη**, Πρωτοψάλτη τώρα της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Η Βυζαντινή αυτή Μουσική που παραλάβαμε είναι μουσική προσευχητική, μουσική λατρευτική και λέγεται Βυζαντινή, διότι ξεκίνησε και αναπτύχθηκε στο Βυζάντιο.

Στην **Κωνσταντινούπολη**, την πρωτεύουσα του Βυζαντίου, ήταν η θρησκεία μας οπλισμένη και στολισμένη με τις περίλαμπρες τέχνες. Την εικονογραφία με την ψηφιδογραφία, την αρχιτεκτονική, τη λογοτεχνία με την υμνογραφία και την **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ**.

Σήμερα εμείς οι απόγονοι και κληρονόμοι της αυτοκρατορίας, έχουμε ένα θησαυρό ολοζώντανο. Τα ιερά τροπάρια τα οποία έγραψαν και μελοποίησαν και έψαλλαν μέσα στην **Αγία Σοφία**, συνεχίζονται και σήμερα τα ίδια, με την ίδια μουσική, με τον ίδιο τρόπο στους ναούς μας τις βραδιές των **Χαιρετισμών** και της **Μεγάλης Εβδομάδας**, όπου οι εκκλησίες μας δε χωρούν τους ορθόδοξους πιστούς μας.

Αυτή λοιπόν είναι η Βυζαντινή Μουσική, η Μουσική του **Ιωάννου του Δαμασκηνού**, του **Ιωάννου Κουκουζέλη** και του **Ξένου Κορώνη**, που ήταν στις μέρες του Βυζαντίου η κατ' εξοχήν μουσική των αυτοκρατόρων και των πατριαρχών.